

سال آخر

بررسی پیام‌ها و کنش‌های سیاسی، اجتماعی امام خمینی (ره) در

سال پایانی حیات ایشان (۱۳۶۷، ۱۳۶۸)

پژوهشگر و محقق: سید محمد مهدی دزفولی

عنوان: سال آخر

بررسی پیام‌ها و کنش‌های سیاسی. اجتماعی امام خمینی (ره)
در سال پایانی حیات ایشان (۱۳۶۷-۱۳۶۸)

پژوهشگر و محقق: سید محمد مهدی دزفولی

گرافیک: علیرضا زمانی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۳۶-۶۹-۸

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۲

تمام حقوق چاپ و نشر، محفوظ و متعلق به نشر صداد است.

نشانی: میدان هفت تیر خیابان کریمخان زند قبل از

خیابان سنایی بلاک ۱۰۱ طبقه ۹ واحد ۱۸

شماره تماس: ۸۸۳۲۷۷۸۳-۰۲۱

۸۸۳۲۵۷۸۳-۰۲۱

سرشناسه: دزفولی، سید محمد مهدی، ۱۳۶۷ فروردین -

عنوان و نام پدیدآور: سال آخر: بررسی پیام‌ها و کنش‌های سیاسی

اجتماعی امام خمینی (ره) در سال پایانی حیات ایشان (۱۳۶۷-۱۳۶۸)

پژوهشگر و محقق: سید محمد مهدی دزفولی

مشخصات نشر: تهران: نشر صداد، ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری: ۱۵۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۳۶-۶۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: بررسی پیام‌ها و کنش‌های سیاسی اجتماعی

امام خمینی (ره) در سال پایانی حیات ایشان (۱۳۶۷-۱۳۶۸).

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی

ایران، ۱۳۶۸-۱۳۷۹ -- دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی

موضوع: -- Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI

Political and social views

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی

ایران، ۱۳۶۸-۱۳۷۹ -- پیام‌ها و سخنرانی‌ها -- نقد و تفسیر

موضوع: -- Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI

*Messages and speeches -- Criticism and interpretation

رده بندی کنگره: DSR ۱۵۷۴/۵

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۲۲۴۳۶

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

فهرست

۷	 مقدمه
۱۱	 پیام اول - پیام به مناسبت سقوط هواپیمای مسافربری ایران: ۱۳ تیر ۱۳۶۷
۱۳۶۷	 پیام دوم - پیام به مناسبت سالگرد شهادت حجاج ایرانی و پذیرش قطعنامه ۵۹۸: ۲۷ تیر ۱۳۶۷
۱۷	
۴۹	 پیام سوم - اعدام منافقینی که بر سر موضع خصمانه خود علیه جمهوری اسلامی ایران و مردم مسلمان باقی ماندند: شهریور ۱۳۶۷
۵۳	 پیام چهارم - پیام برای سازندگی پس از جنگ: ۱۱ مهر ۱۳۶۷
۵۹	 پیام پنجم - پیام برای تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام: ۸ دی ۱۳۶۷
۶۱	 پیام ششم - نامه امام (ره) خطاب به میخائیل گورباچف: ۱۱ دی ۱۳۶۷
۷۹	 پیام هفتم - فتوای تاریخی امام (ره) درباره سلمان رشدی: ۲۵ بهمن ۱۳۶۷
۸۹	 پیام هشتم - پیام منشور روحانیت مبارز: اسفند ۱۳۶۷
۱۱۹	 پیام نهم - عزل آیت الله حسینعلی منتظری از قائم مقامی رهبری: ۶ فروردین ۱۳۶۸
۱۳۷	 پیام دهم - پیام برای تغییر و اصلاح قانون اساسی: اردیبهشت ۱۳۶۸
۱۴۱	 تصاویر و اسناد
۱۴۹	 منابع

مقدمه

امام خمینی (ره) در ۱۳ خرداد ۱۳۶۸، پس از قریب به ۸۷ سال زندگی، شامل ۲۷ سال فعالیت و رهبری جدی سیاسی و یک دهه رهبری انقلاب اسلامی مردم ایران، دیده از جهان فرو بست. همواره در طول سال های پس از حیات ایشان، درباره سیاست و رزی، افکار و زندگی شان کتاب های متعددی نوشته اند و تلاش کرده اند از زوایای مختلف، شخصیت آن عزیز سفر کرده را مورد بحث و بررسی قرار دهند.

کتاب هایی که تمرکز اصلی آن ها یا به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و بررسی مسائل مختلف فقهی، سیاسی تاریخی، اجتماعی و عرفانی و... درباره ایشان بازمی گردد یا به سال های بعد از پیروزی انقلاب و نحوه رهبری ایشان از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۸؛ اما نکته ای که درباره آن عزیز سفر کرده مغفول واقع شده و خیلی به آن پرداخته اند، یک سال پایانی حیات ایشان است که بخش اعظم و مهمی از کنش های سیاسی و اجتماعی ایشان در همین یک سال رخ داده است. اهمیت بررسی و مطالعه این یک سال زمانی بیشتر می شود که برخی منتقدان و مخالفان ایشان سعی می کنند درباره واکنش های یک سال پایانی حیات امام را حل (ره) تشکیک وارد کرده و برخی از آن پیام ها و نوشته ها را به نزدیکان ایشان منسوب کنند؛ از جمله آن ها، نامه عزل آیت الله منتظری در فروردین ۱۳۶۸ است که در تمام سال های پس از رحلت امام (ره)، عده ای از منتقدان و مخالفان امام (ره) تلاش کردند تا آن دستور و نامه را مخدوش جلوه دهند و افرادی چون مرحوم سید احمد خمینی یا مرحوم سید هاشم رسولی محلاتی را در تنظیم آن نامه دخیل و بازیگر اصلی جلوه دهند.

پیام های دیگر مانند پیام پذیرش قطعنامه ۵۹۸، پیام منشور روحانیت مبارز و پیام

عزل آیت الله منتظری از قائم مقامی رهبری، در واقع تاریخی ترین اتفاقات را برای جمهوری اسلامی ایران رقم زده است؛ به همین دلیل، بررسی و تحلیل آن ها لازم و ضروری می باشد. اگر جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، در دوره حیات امام (ره) پایان نمی پذیرفت و به بعد از حیات ایشان موکول می شد، مشخص نبود ایران چه سرنوشتی داشت؛ یا اگر مرحوم آیت الله منتظری، با آن اختلافات جدی با امام (ره)، پس از ایشان به رهبری جمهوری اسلامی می رسید و اعضای اصلی دفتر ایشان، مانند آقایان سیدهادی هاشمی یا فتح الله امید نجف آبادی و... از قبل ایشان به قدرت سیاسی بیشتر می رسیدند، مشخص نبود مسیر جمهوری اسلامی به کدام سو می رفت؛ یا اگر چهره هایی، مانند اعضای نهضت آزادی یا اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در دفتر آیت الله منتظری پایگاه پیدا کرده بودند، از جانب آیت الله منتظری قدرت می گرفتند، مشخص نبود جمهوری اسلامی به کجا می رسید. به همین دلیل، بررسی یک سال پایانی حیات امام (ره)، اهمیت و ارزش تاریخی و سیاسی بسیاری دارد.

نقل قولی از مهندس مهدی بازرگان وجود دارد که گفته بود آیت الله خمینی، برخلاف دیگر افراد که با بالا رفتن سن محافظه کار می شوند، نه تنها محافظه کار نمی شود، بلکه انقلابی تر هم می شود! این نقل قول، اگر از مهندس بازرگان بوده یا نبوده باشد، درباره امام خمینی (ره) صادق است. امام با بالا رفتن سن و نزدیک شدن به ماه های پایانی حیاتشان، نه تنها محافظه کار نشد، بلکه انقلابی تر نیز شد و پیام های تاریخی ای صادر کرد که از حیث اهمیت و تأثیرگذاری با پیام های دیگرشان از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۶، تقریباً برابری می کند و بلکه مهم تر نیز می باشد.

اما چرا این پیام ها صادر شد و چه تأثیر تاریخی ای بر ایران و نظام جمهوری اسلامی گذاشت؟ پاسخ به این سؤال هدفی است که در اثر مکتوبی که پیش روی شما قرار دارد، به دنبال آن هستیم.

در سال پایانی حیات امام (ره)، تقریباً در هر ماه، یک پیام مهم و تاریخی صادر شده است که مجموعاً قریب به ده پیام می شود. این ده پیام را در ده بخش مجزا بررسی می کنیم.